

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра фітнесу та рекреації

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА РИТОРИКА

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 01 - Освіта
(шифр і назва)

Спеціальності: 014 – Середня освіта (фізична культура)
(шифр і назва спеціальності)

рівень освіти: освітньо-науковий
АСПРАНТУРА

2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3,0	доктор філософії	За вибором	
Модулів –1	Спеціальність (професійне спрямування): 014 – Середня освіта (фізична культура)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: немає (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		13-й	
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: доктор філософії	Лекції	
		денна –16 год.; заочна – 6 год.	
		практичні	
		денна – 20 годин, заочна – 4 години	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		денна - 54 годин, заочна – 80 годин.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36/54

для заочної форми навчання – 10/80

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - сформувати організаційні та методичні знання, вміння і навички з професійної риторики, які необхідні для майбутньої викладацької та наукової діяльності у вищій школі.

Завдання курсу – озброїти майбутніх викладачів ЗВО знаннями з історії та теорії професійної риторики, родів та видів риторики; навчити основам викладення наукової інформації, мистецтву ділового спілкування; підготувати аспірантів до майбутньої лекторської діяльності; навчити раціонально проводити наради.

В результаті вивчення дисципліни “Професійна риторика” аспіранти повинні **знати:**

- історію формування ораторського мистецтва,
- культуру і технологію конструювання мовлення,
- сучасні вимоги до лекцій у вищій школі,
- Заходи активізації студентської аудиторії під час лекцій,
- заходи підвищення рівня ефективності ділових нарад.

Вміти на професійному рівні:

- готувати та читати лекції,
- виголошувати наукові доповіді та повідомлення,
- проводити ділові наради.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає практичні заняття, на яких кожен аспірант виступає із підготовленою за темою, передбаченою програмою навчального курсу, а також із викладенням наукової інформації щодо перебігу підготовки дисертації та результатів проведених досліджень.

Формування програмних компетентностей

ЗК 2. Здатність спілкуватися (усно і письмово) державною та іноземною мовами, володіти науковою термінологією.

ФК.4. Здатність здійснювати та організовувати науково-педагогічну діяльність у закладах освіти, пов’язану з викладанням навчальних дисциплін

сфери фізичної культури та спорту; вибудовувати взаємодію зі студентами, створювати здоров'язбережувальне середовище, позитивні міжособистісні стосунки й доброзичливий психологічний клімат

ФК6 Здатність працювати в міжнародному контексті з метою презентації результатів наукових досліджень та їх оприлюднення державною та іноземною мовами, а також для розуміння іншомовних наукових текстів з обраної спеціальності; володіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку

Програмні результати навчання

ПРН 10. Володіти методами ефективного спілкування, менеджменту командної роботи, методами оцінювання її ефективності, знати особливості наукового дискурсу, професійної етики та термінологію

ПРН 11. Здатність застосовувати професійні знання отримані під час занять, практики та власних наукових досліджень в усній та письмовій формах для різної аудиторії слухачів

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛЕКЦІЇ

Тема 1. Історія формування ораторського мистецтва

Тема розкриває історію формування класичної риторики, особливості ораторського мистецтва в Стародавній Греції та Римі, в країнах епохи середньовіччя, нової доби. Висвітлюється ораторська діяльність відомих вчених, літераторів, юристів, акторів. Особлива увага приділяється історії академічної риторики, видам ораторського мистецтва.

Тема 2. Класифікація риторики за родами і видами

Розглядаються роди риторики: соціально - політична, судова, соціально-побутова, богословсько-церковна, лекційно-пропагандистська, академічна риторика. В рамках кожного роду риторики розглядаються види риторики. Особлива увага звертається на академічну риторичку, яка включає наступні види: Власне академічну, вузівську та шкільну.

Тема 3. Мистецтво ділового спілкування

Подано форми і компоненти спілкування, підготовку до спілкування та сам процес спілкування. Висвітлено правила мовлення, технологію упорядкування мови, техніку мовлення.

Тема 4. Техніка мовлення

Подано основи і техніки правильного дихання та інформацію про силу голосу. Розглянуто правила вибору слів та упорядкування мови. Інформація про оптимальну структуру і довжину речень.

Тема 4. Основи викладення наукової інформації

Подається характеристика різновидів наукової інформації: наукова доповідь, наукове повідомлення, реферат, науковий огляд. Вивчаються особливості підготовки кожного виду наукової інформації та їх виголошення. Особлива увага звертається на підготовку наукових доповідей на конференціях та доповідей на захисті дисертаційних робіт.

Тема 5. Підготовка та проведення лекції для студентів закладів вищої освіти

Висвітлюються види лекцій, етапи формування лекторської майстерності. Визначається зміст підготовки до вузівської лекції, її архітектоніка. Подаються засоби контакту лектора з аудиторією, активізації сприйняття студентами лекційного матеріалу.

Тема 6. Раціональне проведення нарад

Висвітлюються види нарад, порядок їх підготовки і проведення, Характеризуються типи учасників нарад, розкриваються засоби їх активізації. Наголошується на необхідності аналізу проведеної наради з метою подальшого удосконалення названої діяльності.

Практичні заняття

Тематики практичних занять відповідає тематиці лекцій. Однак їх проведення відрізняється від традиційного, яке має місце у навчанні бакалаврів та магістрів. Аспіранти знайомляться з перелік тем лекцій з навчальної дисципліни для вибору однієї з них, самостійної підготовки і подальшого виголошення на

практичному занятті для демонстрації засвоєних знань про підготовку до виступу і ефективного виголошення інформації. У подальшому кожна із виголошених лекцій обговорюється всіма присутніми на практичному занятті, кожен із яких має завдання відзначити позитивні характеристики почутої лекції та її недоліки, визначити резерви подальшого удосконалення лекторської майстерності доповідача. Виголошення лекції, а також участь у її обговоренні оцінюється на кожному практичному занятті.

Окрім лекції за тематикою навчального курсу, кожен аспірант має підготувати в рамках теми «Основи викладення наукової інформації» інформаційне повідомлення на тему власного дисертаційного дослідження і перебіг підготовки дисертаційної роботи. Таке повідомлення також колективно обговорюється і оцінюється аспірантами та викладачем.

4. Структура навчальної дисципліни (денна форма)

Назви змістових тем	Розподіл годин			
	разом	лекції	практичні	Самостійна робота
ТЕМА 1-2. Історія формування ораторського мистецтва	18	4	4	10
ТЕМА 3. Класифікація риторики за родами і видами.	14	2	2	10
ТЕМА 4. Техніка мовлення	9	2	2	5
ТЕМА 5. Основи викладення наукової інформації	16	2	6	8
ТЕМА 6. Мистецтво ділового спілкування	12	2	2	8
ТЕМА 7 Підготовка та проведення лекції для студентів вищих закладів освіти	18	4	4	10
8. Раціональне проведення нарад	12	2	2	8
Усього годин	90	16	20	54

--	--	--	--	--

Структура навчальної дисципліни (заочна форма)

Назви змістових тем	Розподіл годин			
	разом	лекції	практичні	Самостійна робота
ТЕМА 1-2. Історія формування ораторського мистецтва	12	2		10
ТЕМА 3. Класифікація риторики за родами і видами.	11		1	10
ТЕМА 4. Техніка мовлення	11		1	10
ТЕМА 5. Основи викладення наукової інформації	18	2	1	15
ТЕМА 6. Мистецтво ділового спілкування	10			10
ТЕМА 7 Підготовка та проведення лекції для студентів вищих закладів освіти	18	2	1	15
8. Раціональне проведення нарад	10			10
Усього годин	90	6	4	80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва тем практичних занять	Кількість годин	
		денна форма	Заочна форма
1	Ораторське мистецтво Стародавньої Греції та Рима, Європейських країн епохи середньовіччя, нової доби	2	
2	Зародження та розвиток сучасної академічної риторики	2	
3	Ораторська діяльність відомих вчених, літераторів, юристів, акторів	2	
4	Класифікація риторики за родами та видами	2	1
5	Підготовка та проведення лекції для студентів	2	1

	ЗВО		
6	Основи викладення наукової доповіді, повідомлення, огляду	2	1
7	Підготовка та виголошення доповіді на захисті дисертації	2	
8	Техніка мовлення	2	1
9	Раціональне проведення нарад	2	
10	Залікове заняття	2	
Разом		20	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Всесвітньо відомі ритори Стародавньої Греції та Риму (Сократ, Платон, Демосфен, Аристотель, Цицерон та ін.)	4	6
2	Видатні оратори Київської Русі Іларіон та Кирило Гуровський	4	5
3	Риторика у Києво-Могилянській академії (ХУП – ХУІІІ ст.)	2	5
4	Внесок у розвиток академічної риторики М.Ломоносова	4	5
	Книга М.Ломоносова “Об ораторском искусстве”	2	5
5	Особливості викладання лекцій з анатомії для студентів Петра Францевича Лесгафта	4	5
6	Індуктивний та дедуктивний метод викладання наукової інформації	2	6
7	Доробок Дейла Карнегі, присвячений публічним виступам	4	5
8	Тренінги Радислава Гандопаса з публічних виступів (відео)	6	6
9	Друковані методичні видання Радислава Гандопаса	4	5
10	Види лекцій для студентів ЗВО	2	6
11	Науковий та дидактичний доробок професора Галини Сагач, присвячений риториці	4	5
12	Особливості техніки мовлення, викладені у друкованих працях сучасних фахівців-риторів	4	6
13	Основи мистецтва ділового спілкування, викладені у друкованих працях сучасних фахівців-риторів	4	5
14	Різновиди проведення нарад (на прикладі засідання кафедри ЗВО)	4	5
Разом		54	80

7. Методи контролю

Поточний контроль: оцінка виголошення академічної лекції за визначеною темою програми навчального курсу; оцінка виголошення повідомлення на тему власного дисертаційного дослідження; оцінка складених тестів.

Підсумковий контроль: залік

8. Залікові програмні вимоги

з курсу “Професійна риторика” для аспірантів другого року навчання

1. Поняття про риторику. Терміни теорії і практики риторики
2. Зв'язок навчальної дисципліни з іншими предметами. Його значення для підготовки магістрів
3. Історичні витоки ораторського мистецтва в Стародавній Греції та Римі
4. П'ять складових ораторського мистецтва античних риторів
5. Особливості розвитку риторики середньовіччя
6. Ораторське мистецтво нової доби
7. М.В.Ломоносов “Про ораторське мистецтво”
8. Академічна риторика ХІХ століття
9. Роль видатних письменників та юристів у розвитку ораторського мистецтва ХІХ-ХХ ст.
10. Види ораторського мистецтва. Класифікація риторики за родами і видами
11. Мистецтво ділового спілкування підлеглого із керівником
12. Правила мовлення керівника
13. Упорядкування мови
14. Структура і довжина речень
15. Техніка мовлення (правила дихання, сила, забарвлення, модуляція голосу)
16. Вибір слів. Проблеми словникового запасу
17. Види вузівських лекцій та етапи формування лекторської майстерності
18. Підготовка до лекції у закладі вищої освіти
19. Архітектоніка лекції

20. Контакт з аудиторією під час лекції
21. Активізація сприйняття студентами лекційного матеріалу
22. Характеристика різновидів подання наукової інформації (доповідь, повідомлення, огляд, стендова доповідь)
23. Підготовка та виголошення наукової доповіді на конференції
24. Особливості підготовки та змісту стендової доповіді на конференції
25. Підготовка та виголошення наукового повідомлення
26. Підготовка наукового огляду, реферату.
27. Підготовка та виголошення основних положень дисертації на захисті дисертаційної роботи.
28. Оснащення усної наукової інформації наочністю, презентацією, мультимедійним супроводом
29. Види нарад і час їх проведення
30. Підготовка наради
31. Раціональне проведення наради
32. Характеристика типів учасників наради
33. Аналіз проведеної наради та визначення її ефективності

9. Порядок оцінювання результатів навчання

У зв'язку з тим, що підсумком вивчення навчального курсу «Професійна риторика» аспірантами другого року навчання є залік, претендентами на його отримання є особи, які виконали наступні вимоги:

- ✓ відвідували академічні заняття за розкладом;
- ✓ обрали, підготували та виголосили в аудиторії одну із тем навчального курсу (20 балів);
- ✓ підготували та виголосили в аудиторії інформацію про перебіг підготовки дисертаційної роботи і результати власних досліджень (20 балів);

- ✓ брали активну участь в обговоренні та оцінці лекцій, підготовлених одногрупниками (20 балів);
- ✓ брали активну участь в обговоренні та оцінці наукових доповідей, підготовлених одногрупниками (20 балів);
- ✓ підготували якісних мультимедійний супровід для своєї лекції та наукової доповіді (20 балів);
- ✓ склали усний залік згідно залікових програмних вимог з предмету.

10. Методичне забезпечення

Лекційний матеріал, методичні розробки до проведення практичних занять та дидактичне забезпечення самостійної роботи, тестові завдання.

Самостійна підготовка аспірантів до аудиторних занять та самостійне опрацювання однієї із тем навчальної дисципліни, підготовка тексту лекції, виголошення лекції в аудиторії.

Словесні методи: розповідь-пояснення, бесіди, лекції, імітаційні активні методи (аналіз конкретних ситуацій).

Наочні методи: фільми за тематикою навчальної дисципліни, мультимедійний супровід лекцій та практичних занять.

Практичні методи: обговорення та оцінкою підготовлених лекцій та доповідей кожного аспіранта із подальшим виявленням позитивних і негативних характеристик.

Лекційний курс (друкований та на електронних носіях), фахова література, методичні розробки кафедри надаються аспірантам на кафедрі фітнесу та рекреації та в університетському репозитарії.

11. Література

ОСНОВНА

1. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні: Підручн. –Вид. 2-ге, без змін. –К.: КНЕУ, 2006. –384 с.
2. Сагач Г.М. Риторика.–К., 2000.
3. 11. Ораторське мистецтво: навч.-метод. посіб. / авт.-уклад. : І. М. Плотницька, О. П. Левченко, З. Ф. Кудрявцева та ін. ; за ред. І. М. Плотницької, О. П. Левченко. – 2-ге вид., стер. – К. : НАДУ, 2011– 128с.
4. Вандишев В.М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч.посібн. – К: Кондор, 2006. –264 с.
5. Коваленко С.М. Сучасна риторика: Навч.-практ.посібн.–Тернопіль: Мандрівець, 2007.–184 с.
6. Колотілова Н.А. Риторика: Навч. посібн.–К.: Центр учб. літератури, 2007. – 232 с.
7. Онуфрієнко Г.С. Риторика: Навч. посібн.–К.: Центр учб. літератури, 2008. – 592 с.
8. Олійник О.Б. Основи ораторської майстерності: Навч.посібн.–К.: Кондор, 2010. –181 с.
9. Олійник О.Б. Риторика: Навч.посібн.–К.: Кондор, 2009. –170 с.
10. Олійник О.Б. Сучасна ділова риторика: Навч.посібн.–К.: Кондор, 2010. –166 с.
11. Онуфрієнко Г. С. Риторика : навч. посіб. / Г. С. Онуфрієнко. - К. : Центр навч. л-ри, 2008. - 592 с.
12. Спанатій Л. С. Риторика : навч. посіб. Для вищ. навч. закл. / Л. С. Спанатій. - К. : Видавн. дім “ІнЮре”, 2008.

ДОПОМІЖНА

1. Зубков М. Г. Сучасне ділове мовлення / М. Г. Зубков. - Х. : “Клуб сімейного дозвілля”, 2007. - 448 с.
2. Карнеги Д. Как вырабатывать уверенность в себе и влиять на людей, выступая публично / Дейл Карнеги. - М., 1990.
3. Мацько Л. І. Культура фахової мови : навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. - К. : ВЦ “Академія”, 2007. - 360 с.
4. Морган Н. Ораторское искусство / Н. Морган; пер. с англ. Н. Г. Владимировой, А. Я. Лев. - М. : ООО “Вершина”, 2005.
5. Сагач Г.М. Золотослів.–К., 1993.
6. Сагач Г.М. Похвальне красномовство.–К., 1996.
7. Томан І. Мистецтво говорити / Іржи Томан. - К., 1998. - 293 с.
8. Чмут Т. К. Етика ділового спілкування : навч. посіб. / Т. К. Чмут, Г. Л. Чайка. - 6-те вид., випр. і доп. - К. : Знання, 2007. - 230 с.

РЕСУРСИ ІНТЕРНЕТ

1. Аннушкин В. И. Искусство мыслить и говорить. Риторика и культура речи [Электронный ресурс] / В. И. Аннушкин. – Режим доступа : http://www.pravmir.ru/article_3356.html>. Центр, 2008
2. Словарь полемиста [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.distedu.ru/mirror/_rus/www.mediaterra.ru/rhetoric/10_17.htm